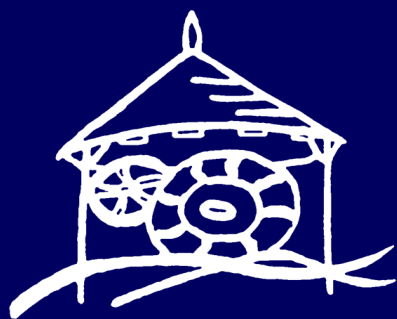

AQUA MOBILE

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

VÍZTUDOMÁNY

HÍREK

HIDROLÓGIA

VÍZ-TÜKÖR

PROJEKTJEINK

FOTÓ: POLGÁR MÁRTA

HELYZETÖSSZEHASONLÍTÁS AZ ELMÚLT KÉT ÉV ALGACSÚCSAIRÓL

KOTRÁSI MUNKÁK A BALATONON

MINI CSAPADÉKRADAR A VÍZÜGYES SZOLGÁLATBAN

Tisztelt Olvasó!

Kedves Kollégák!

Nehéz helyzetben van a köszöntő összeállítására felkért ember, hiszen a köszöntőket sok esetben hajlamosak vagyunk a banki szerződések ÁSZF részéhez hasonlóan kezelni: tudjuk, hogy benne van a szerződésben, de gyorsan túl szeretnénk lenni ezen a részen, inkább átugorjuk. Pedig sok esetben rendkívül hasznos tud lenni, hiszen átfogó tájékoztatást nyújthat a lapszámban található cikkekhez vagy felhívja a figyelmet egy épp aktuális problémára, értelmezve azt, jobb megértést biztosítva hozzá vagy csak elindít néhány gondolatot az olvasó fejében.

Mindannyian átéltük tavasszal a COVID-19 járvány és a hozzá kapcsolódó intézkedések okozta változásokat az életünkben: korlátozások, home office stb. Sokan gondoltuk, hogy ezek az intézkedések csak nehezítik az életünket, de igazból érezhető hatást nem gyakorlunk ezzel a vírus okozta helyzet megoldására. Aztán amilyen hirtelen jöttek, olyan hirtelen fel is oldották ezeket az intézkedéseket és a nyáron már a „normális” életét élte mindenki.

Ugyanakkor a vírushelyzet mégis eredményezett valamit globálisan, az egész emberiség életében (persze a kényelmetlen korlátozásokon túl), ami nem igazán kapott reflektorfényt. A WWF minden évben elkészíti globális környezeti mérlegét, ami leegyszerűsítve arról szól, hogy összeveti a Föld erőforrásait az emberiség által használt erőforrásokkal (ökológiai lábnyom) és ez alapján meghatározza, mikor „fogy el a Föld” abban az évben, azaz mi az a dátum, amikor az emberiség többet fogyaszt, mint a rendelkezésre álló mennyiség. Általában ez nyár közepén szokott megtörténni (2019-ben július 29. volt

ez a nap), idén azonban ez a dátum augusztus 22-ére esett. Nem a dátum, hanem a hozzá kapcsolódó ok kellene, hogy nagyobb figyelmet kapjon. Az, hogy idén 3 héttel később éltük fel a lehetőségeinket, szoros összefüggést mutat a vírushelyzet okozta korlátozásokkal. Ha korlátozzuk a saját (nem biztos, hogy szükséges, csak a jóléti társadalom működéséből és igényeiből eredő) fogyasztásunkat, azzal rendkívüli mértékben kíméljük bolygónkat, saját magunkat és az utánunk következő generációknak esélyt adhatunk arra, hogy úgy éljék életüket ezen a bolygón, hogy a jogos igényeiket a természeti lehetőségekhez igazítva elégítsék ki. Ez az, amit meg kell tanulnunk ahhoz, hogy a már jelenleg is tapasztalható globális változásokat - amit sokszor csak globális felmelegedésként emlegetünk - megállíthassunk vagy a tendenciát megfordíthassuk. Legyünk mértékletesek és egy pillanatra gondoljuk meg, szükséges-e számunkra az a termék, szolgáltatás vagy egyszerűen csak áldozatai vagyunk a marketingnek, reklámoknak.

Próbáljunk minél inkább energiahatékonyan, takarékosan élni, komposztáljunk, ne használjunk egyszer használatos termékeket, gyűjtsük szelektíven a hulladékot. Sok-sok lehetőség áll rendelkezésre az egyes embernek is ahhoz, hogy valamit tegyen saját maga és bolygónk egészsége érdekében is. Ha a szemléletünk változik, előbb-utóbb a környezetünk is változni fog és nem kell megküzdenünk jónéhány olyan problémával, melyek manapság megoldandó feladatot jelentenek: vízhiány, villámárvizek, algadúsulás. Csak néhány példa a saját életünkéből és mégis mennyi megoldandó feladat!

Álljunk meg egy pillanatra és gondoljuk át, mit tehetünk magunk is a környezetünkért. Ha mindenki csak a saját életében tesz apró változtatásokat, az is rendkívüli eredményt hozhat. Gondoljunk a pillangóhatásra, legyen a mi szárnyunk az az apró légmozgás!

Pécseli Péter

szakaszmérnök

Balatoni Vízügyi Kirendeltség

AQUA MOBILE

XIX. ÉVFOLYAM, ŐSZI SZÁM 2020

.....

TARTALOM

- 2 KÖSZÖNTŐ
- 4 VÍZTUDOMÁNY
- 10 HÍREK
- 19 HIDROLÓGIA
- 21 VÍZ-TÜKÖR
- 25 SZEMÉLYI HÍREK
- 26 TANULUNK
- 27 KIADVÁNY
- 28 SZAKMAI SZERVEZETEK

.....

IMPRESSZUM

Kiadja a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Felelős kiadó: Dr. Csonki István igazgató

Szerkesztő: Németh Tímea

A lapszám tartalmának szerzői: Csurgai-Horváthné Kiss Henriett, Halasi Réka, Horváth Angéla, Kóbor István, Kravinszkaja Gabriella, Langbein Zita, Németh Tímea, Pécseli Péter, Simonics László, Sütő Dóra, Szabó Krisztina, Verpuláczy Andrea,

Címlapfotó: Polgár Márta

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
SZÉKESFEHÉRVÁR

AZ ELMÚLT KÉT ÉV ALGACSÚCSAI

Írta: Kóbor István, Kravinszkaja Gabriella

MINDEN VÍZBEN ÉLNEK ALGÁK, EZ ÖNMAGÁBAN TERMÉSZETES ÉS NORMÁLIS. PROBLÉMA AKKOR ADÓDIK, HA VALAMELYIK ALGACSOPORT NAGY TÖMEGBEN SZAPORODIK EL. LEGGYAKRABBAN A KÉKALGÁK OKOZNAK A VÍZHASZNÁLATOKAT VESZÉLYEZTETŐ VÍZMINŐSÉG ROMLÁST, AMINEK SZINTE MINDIG AZ EMBEREK ÁLTAL ELŐIDÉZETT TÁPANYAG TERHELÉS NÖVEKEDÉS AZ OKA.

A Balatonon a kékalgák tömeges elszaporodását a tó terhelésének növekedése következtében már a 60-as években is észlelték, majd a 80-as évektől a 90-es évek közepéig szinte minden évben a vízhasználatokat, elsősorban a fürdözést veszélyeztető mértékben szaporodtak el a problémákat okozó, többek között potenciálisan toxintermelő fonalas kékalgák. A jelenséget az algák tápanyag utánpótlásának csökkentésével, azaz a tó külső foszfor terhelésének visszafogásával (pl. szennyvíztisztítás, -kivezetés, -foszfor-leválasztás, Kis-Balaton vízvédelmi rendszer) és az üledékben lévő foszfor raktárak (a belső terhelés) kotrással történő csökkentésével a 90-es évek közepére sikerült olyan mértékben visszafogni, hogy az algásodás mértéke jelentősen visszaesett.

1995 és 2018 között nagy területeket érintő algásodás nem alakult ki, de helyi jelenségeket ebben az időszakban is észleltünk. **2019-ben azonban rendkívüli alगतömeg alakult ki a fürdési szezon végén (augusztus 20. után). A tóban a korábbi legmagasabb alga mennyiséget (klorofill koncentrációt) meghaladó maximum értéket mértünk.** A Keszthelyi- és Szigligeti-medencékben a víz felszínén szabad szemmel is észlelhető mennyiségben gyűltek össze az algák, kiterjedt

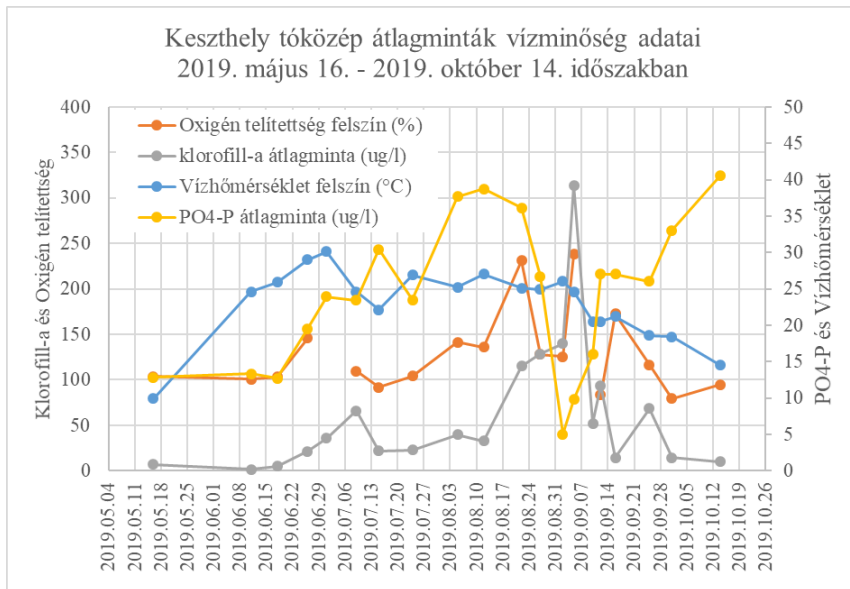
zöld foltokat alkotva. A víztestben lévő kékalgák emelkedtek a vízfelszínre, festékszerű foltokat kialakítva. Ezt az alगतömeget a szél és az áramlások a csendes vízű, védett területekre, például strandokra sodorhatják. Mivel ezek az algák emberekre is veszélyes toxinokat termelhetnek, az ilyen alga massa az érzékenyebb emberek szemét, bőrét irritálhatja, allergiás bőrreakciót, kiütést okozhat, vagy ha kisgyermekek ebből a vízből nyelnek, a szervezetükbe jutó toxin hasmenést okozhat.

Ilyen, a felszínen összegyűlő alगतömeg kialakulásának számos feltétele van. Alapvetően kell megfelelő mennyiségű táplálék az algák számára, kellenek olyan környezeti körülmények, mint például a kellően hosszú és meleg időjárás, hogy az algák elszaporodhassanak a víztömegben. Az elszaporodó algák elszínezik a vizet (zavaros zöldes-sárgás színűre), nappal oxigén túltelítettséget, éjszaka és a mélyebb vízrétegekben oxigén hiányt okozva.

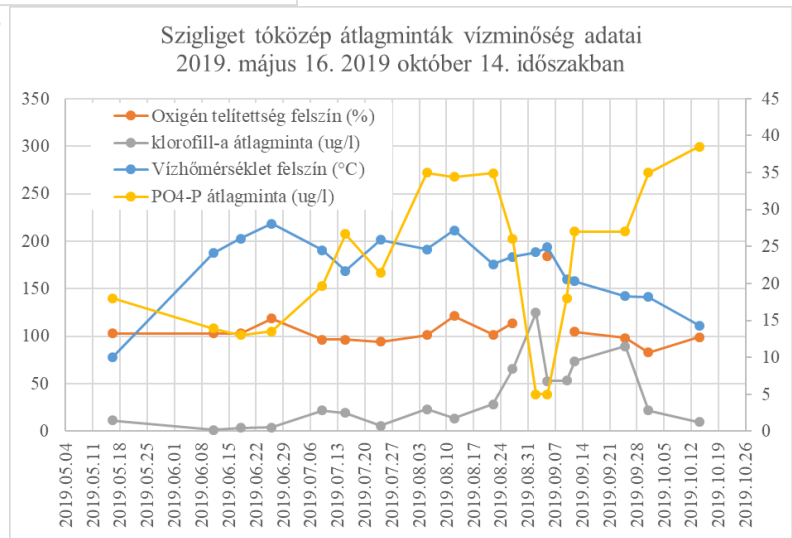
Ha az algák mennyisége meghaladja a jogszabályokban is megadott határértéket, akkor a fürdőzés nem javasolható. Ezt átlagmintából, azaz a teljes vízoszlopból mérjük, azon belül az algák mennyisége mélységről mélységre változhat. Azok az algák, amelyek bizonyos körülmények között, azaz szélcsendes, nyugodt napokon a vízfelszínre emelkedhetnek, még veszélyesebbek ebből a szempontból. Ugyanis ilyenkor a víz felszínén igen magas alga koncentráció alakulhat ki, sokkal magasabb, mint amikor az algák a vízoszlopban egyenletesen oszlanak el.

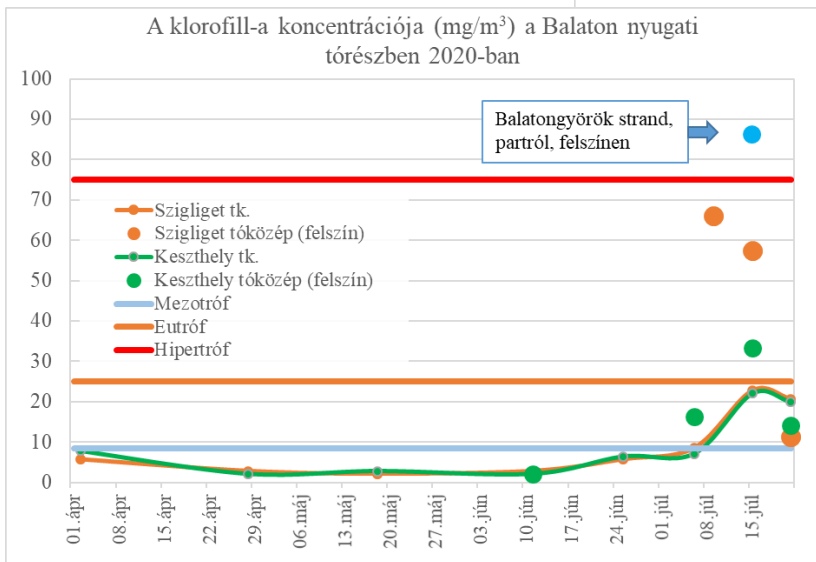
Az alábbi két ábra az elmúlt évi tóközépi átlagminták néhány vízminőségi paraméterét mutatja be. 2019-ben nyár elején egy kisebb, nyár végén egy nagyobb alga csúcs alakult ki a Szigligeti- és Keszthelyi-medencében. 2020 júliusában is megjelent a nyár eleji csúcs, és ezúttal magas klorofill értékeket is mértünk. **A 2019. évi ábrák (1-2. ábrák) oldott oxigén és klorofill koncentráció változása az algák növekvő aktivitását mutatják. Ugyanezt fedezhetjük fel a 2020. évi méréseink alkalmával is.**

2. ábra

3. ábra

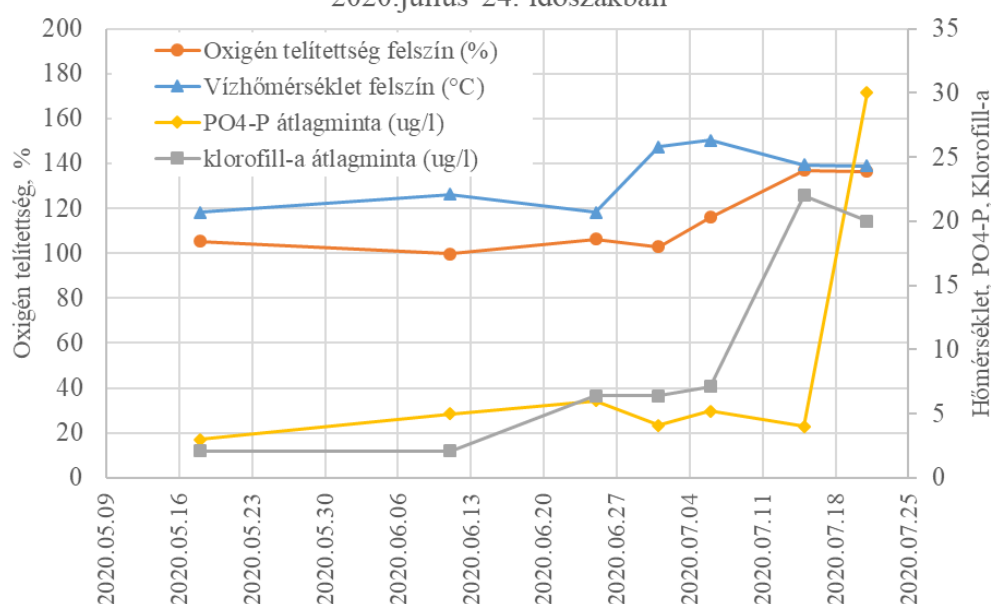
A 3. ábrán a „klorofill-a koncentráció” 2020 évi alakulását mutatjuk be az április-július közötti időszakban, felszíni- és átlagminták alapján.

A Keszthelyi- és a Szigligeti-medencében júliusban határozottan emelkedni kezdett az algák mennyisége. **A teljes vízoszlopban (átlagminta) a klorofill koncentráció ugyan nem volt magas, de a felszínen vízvirágzásokat észleltünk, illetve a parti területről is érkeztek bejelentések,** például Balatongyörökről. Látható az ábrán, hogy a felszíni rétegben és a parti sávban az 50 mg/m³-es és egy esetben, éppen a györöki parton (a kotrások kijelölt területén) a 75 mg/m³-es értéket is meghaladó klorofill koncentrációt mértünk. A Balatoni Limnológiai Intézet is észlelt több helyen magas klorofill koncentrációt.

A következő két ábrán (4-5. ábra), mind a Keszthelyi-, mind a Szigligeti-medencében az oldott oxigén koncentráció emelkedése egyértelműen mutatja az algák aktivitásának határozott növekedését 2020.07. hó elejétől napjainkig.

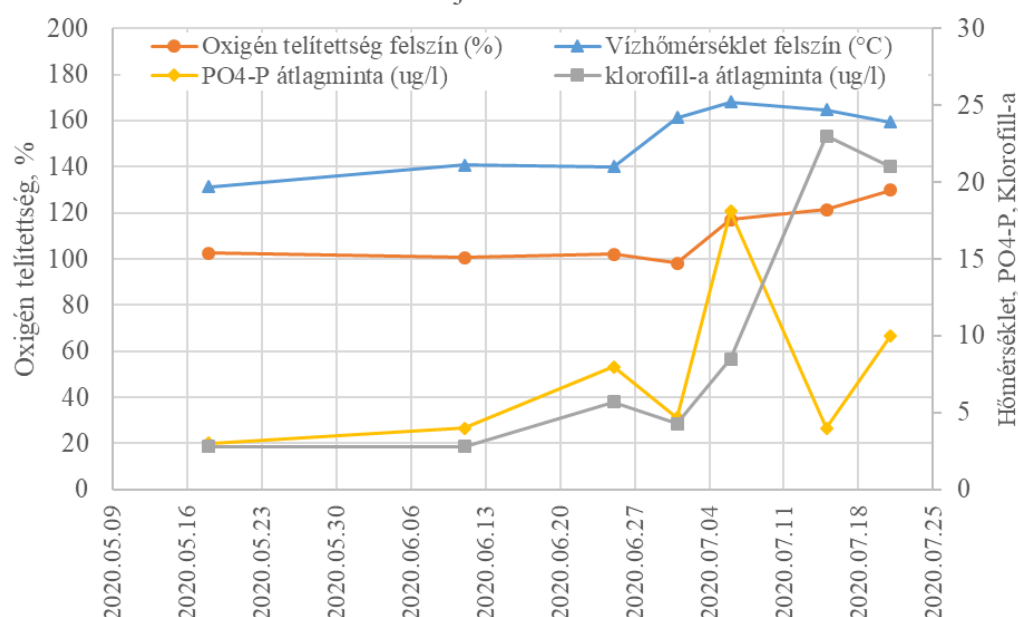
Keszthely tóközép vízminőség adatai 2020. május 18. -
2020.július 24. időszakban

4. ábra

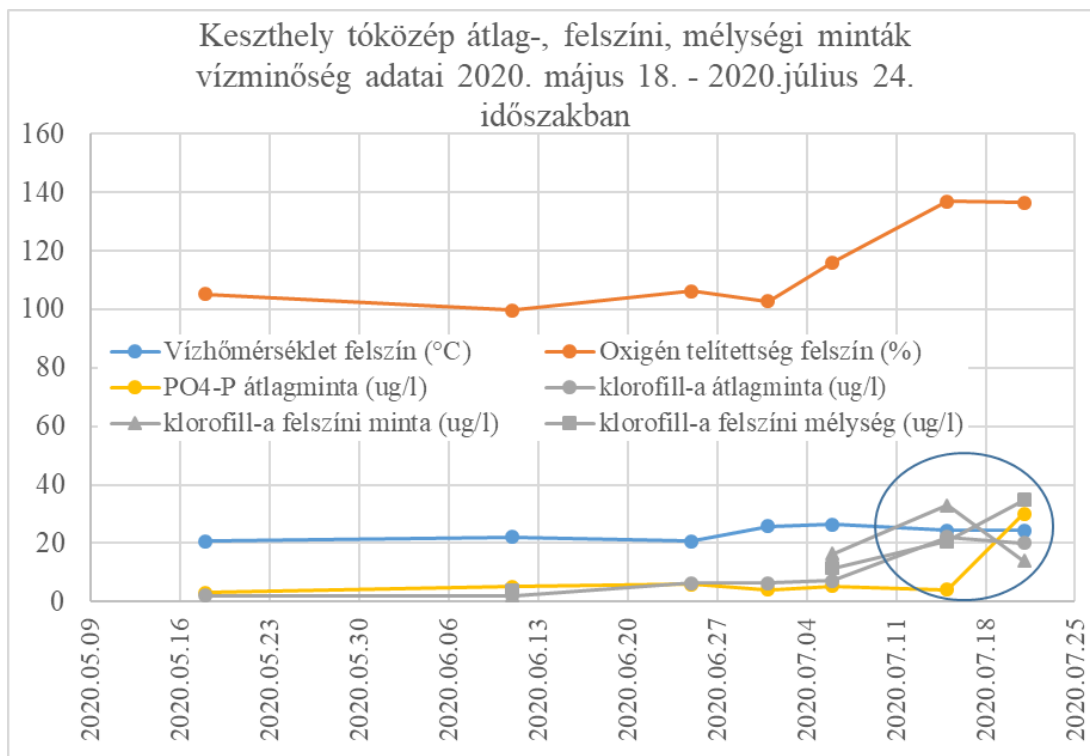

5. ábra

Szigliget tóközép átlagminta vízminőség adatai 2020. május
18. - 2020. július 24. időszakban

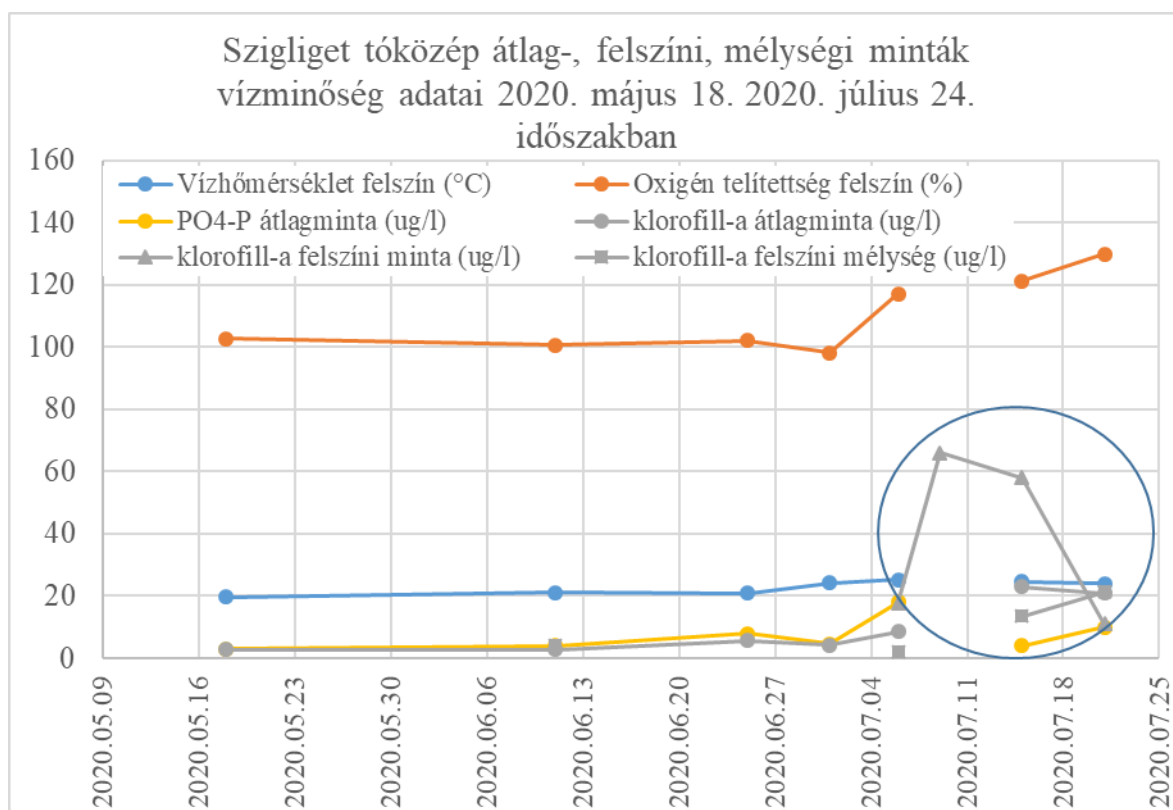

Az átlagminták mellett a felszíni és az üledékfelszín feletti (mélységi) mintákat is vettünk (6-7. ábra), hogy teljesebb képet kapjunk az algák vízoszlopon belüli eloszlásáról. Az alábbi két ábrán jól látszik, hogy július 15-én a felszíni, míg 21-én az üledék feletti rétegben mértünk magasabb klorofill koncentrációt (kék kerettel kiemelve). **Ez azt jelenti, hogy az algák az éppen aktuális körülményeknek megfelelően változtatják a helyüket a vízoszlop rétegeiben.**

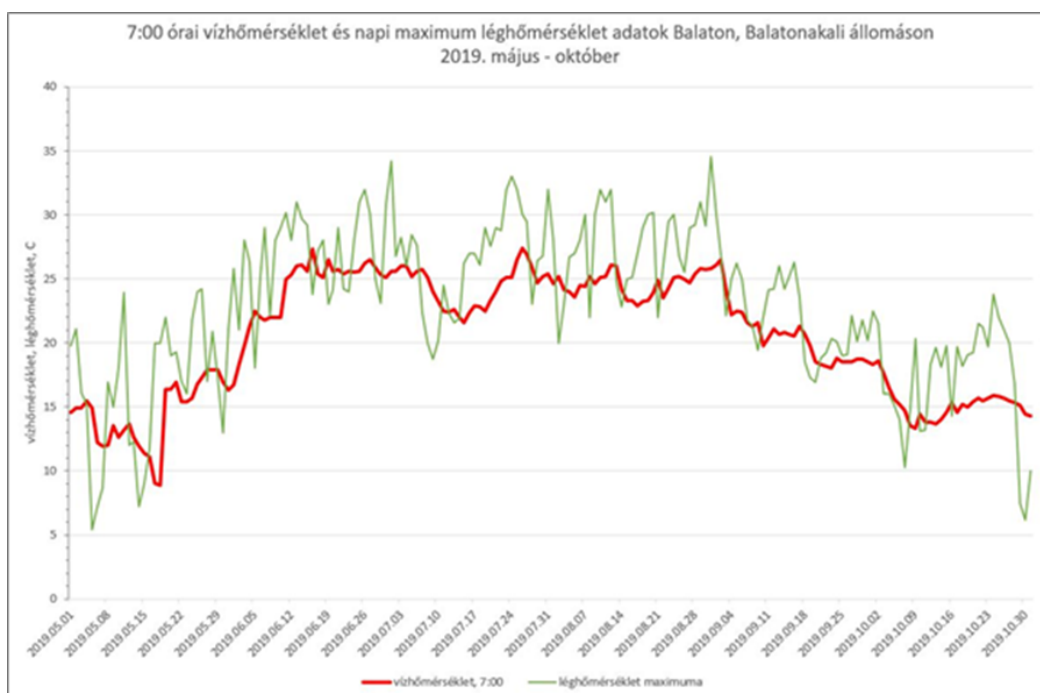
6. ábra

7. ábra

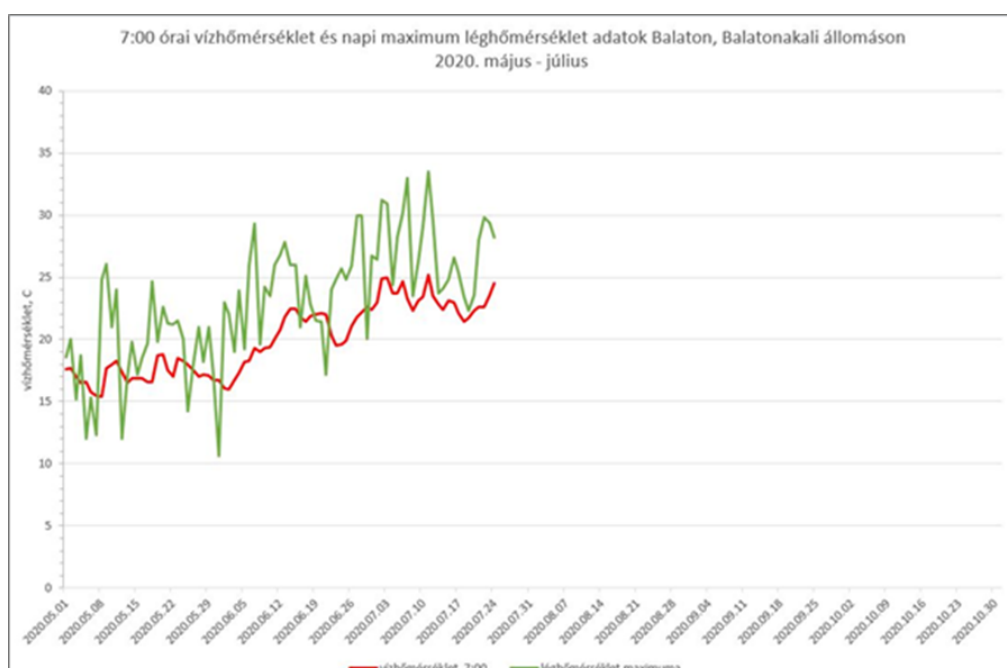
A bejelentések jellemzően ilyen felszíni alगतömegek kialakulásáról szóltak, és a méréseink is ilyen esetekben mutatták a legmagasabb klorofill-a értékeket. **Ez azt is jelentheti, hogy határérték alatti átlagminta klorofill koncentráció mellett is kialakulhat bármikor felszíni vízvirágzás. Mivel ezeket a potenciálisan toxintermelő kéalgák okozzák** (mint jelen esetben is), **így az egészségügyi problémák kialakulásának lehetősége is fennáll.**

Az alábbiakban, a kiváltó okok mélyebb elemzését mellőzve, csak jelölés szintjén bemutatjuk a napi reggeli vízhőmérsékletek és a nappali legmagasabb léghőmérsékletek (Balatonakali) alakulását 2019-ben és 2020-ban (8-9. ábra), abban az időszakban, amikor a jelentős vízvirágzásokat észleltük. Az ábrából jól látszik, hogy az augusztus végi, szeptember eleji (2019) vízvirágzások idején a léghőmérsékletek maximuma megközelítette a 35 °C-ot, ami ugyanígy bekövetkezett a 2020. év július elején is. Már a reggeli vízhőmérsékletek is mindkét időszakban szintén 25 °C körüliek, több nap tartóssággal.

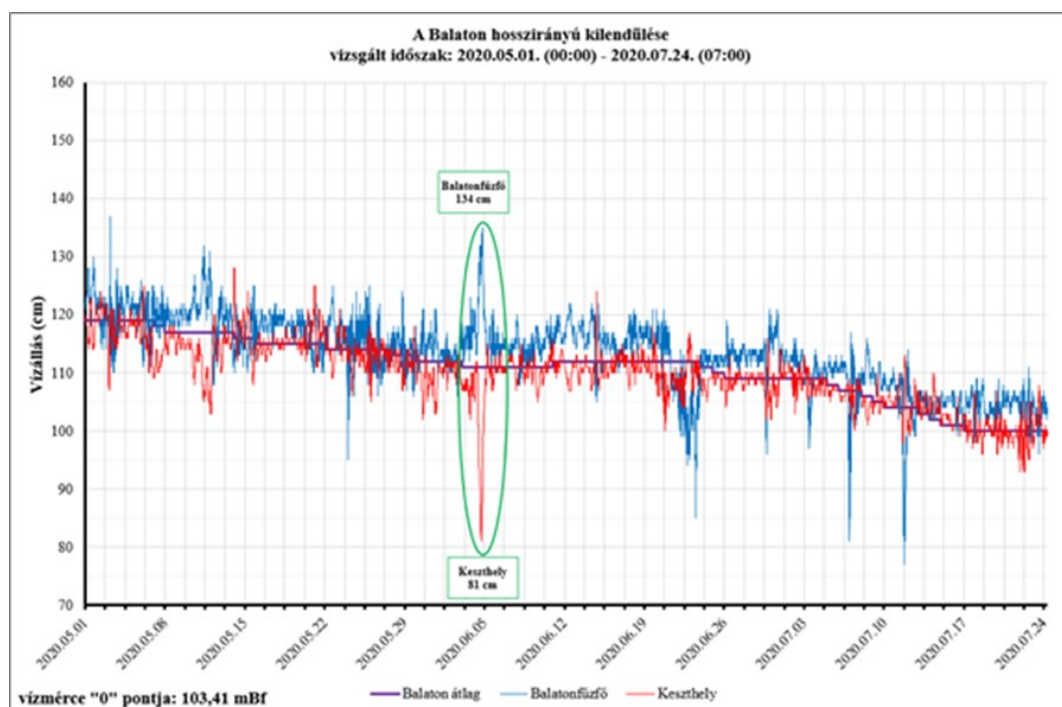
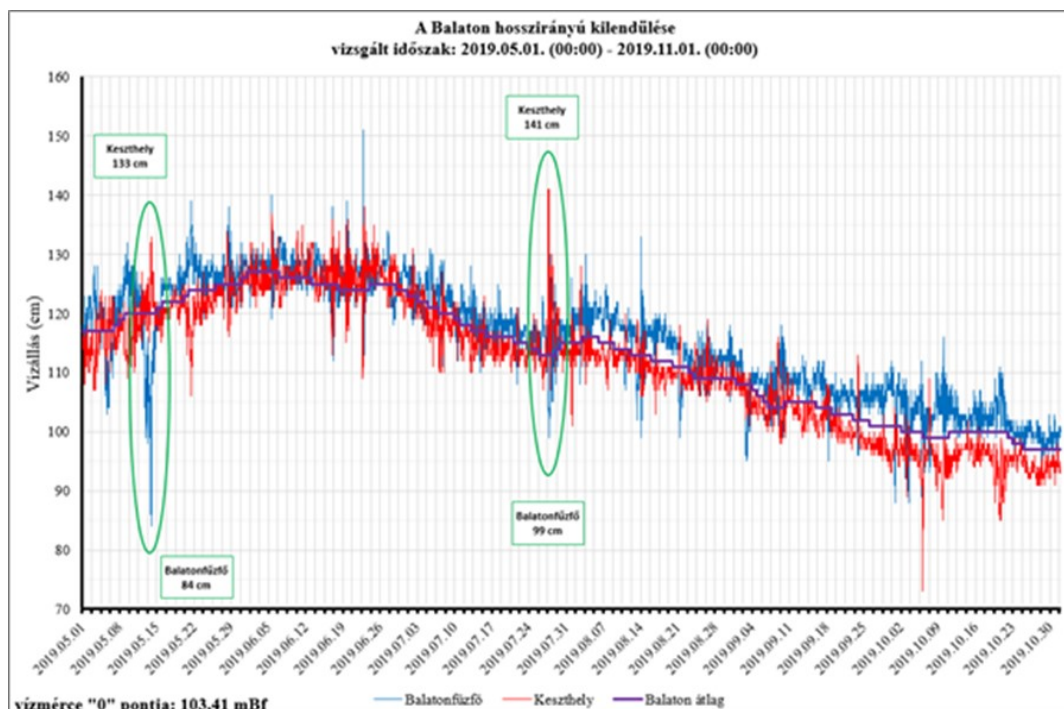

8. ábra

9. ábra

Végezetül bemutatjuk a Balaton hosszirányú kilendülésének grafikonjait 2019. és 2020. megfelelő időszakáról, ami a jelentős viharokról és a tó egész víztömegét megmozgató áramlásviszonyokról ad elsőleges információt.

A jelentős viharok, amennyiben a tó teljes víztömegét átforgatják (zöld ellipszis kiemelések a hosszirányú kilendülések ábrán), számottevően tudják csökkenteni a vízvirágzások kialakulását vagy a már kialakult alga-tömeg produktumok szétoszlását. Jelen esetben a tó nagymértékű kilendülése (tartósság és érték alapján) nem következett be a vízvirágzás időszakai alatt. A kisebb viharok okozta vízlevegések, hullámozások, hőmérséklet változások is (pl. 2020. 07. 11.) javítanak a vízvirágzások hatásain.

KOTRÁSI MUNKÁK A BALATONON

Írta: Pécseli Péter

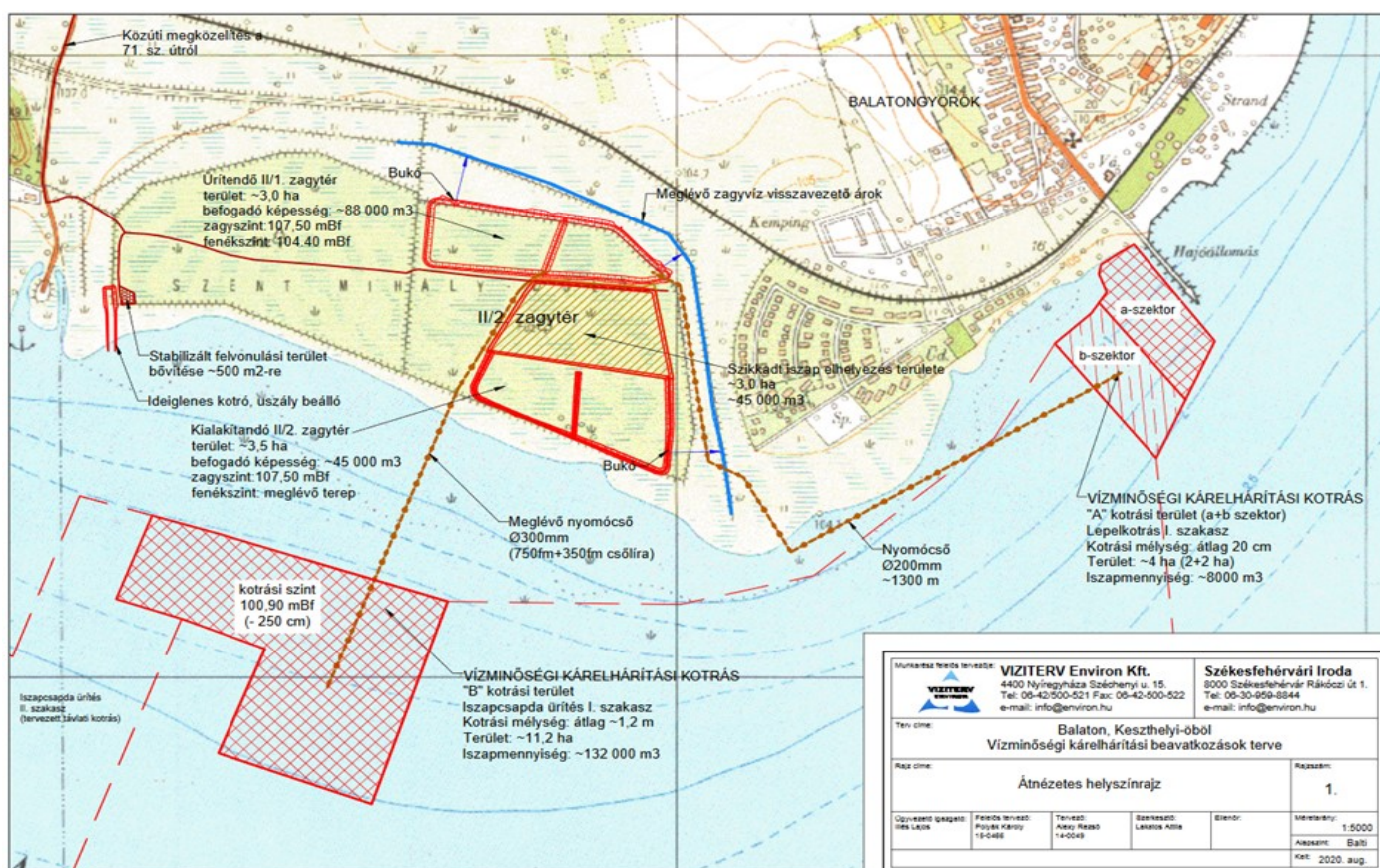
AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG (OVF) 2020. JÚLIUS 16-ÁTÓL HARMADFOKÚ VÍZMINŐSÉGI KÁRELHÁRÍTÁSI KÉSZÜLTSEGET RENDELT EL A BALATON NYUGATI MEDENCÉJÉRE, MIVEL A VÍZ-BEN A HATÁRÉRTÉKET JELENTŐSEN MEGHALADÓ KLOROFILL-A SZINTEKET MÉRTÜNK, AMINEK KÖVETKEZTÉBEN KÖZVETLEN ÉS GYORS VÍZMINŐSÉG ROMLÁS ÁLLHAT ELŐ. AZ ALGÁK (KÜLÖNÖSEN A KÉKALGÁK – CIANOBAKTÉRIUMOK) ELSZAPORODÁSA ELVONJA A VÍZBŐL AZ OXIGÉNT, EZÁLTAL HALPUSZTULÁS ÉS AZ ALGATOXINOK ELSZAPORODÁSÁVAL EGYIDŐBEN A FÜRDŐVÍZBEN JELENTŐS VÍZMINŐSÉG ROMLÁS LÉPHET FEL, AMI MÁR EGÉSZSÉGÜGYI KOCKÁZATOKAT IS FELVET.

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság III. fokú vízminőségi kárelhárítási készütség keretében megkezdte a szükséges beavatkozások előkészítését. Az elvégzendő munkák tervezésével megbízott cég a VIZITERV Environ Kft. lett.

A 1861/2016. Kormányhatározatban rögzített, a Balaton vízminőségi javítását célzó intézkedésekre fordítható keretnek megfelelően a tervezési előkészítő munkák során a balatoni

kotrások tervét a Víziterv Environ Kft. készíti, így a most folyamatban lévő beavatkozás részben ezen terv alapján indult. A munka Balatongyörök környezetére koncentrál, két helyszínen kezdődött meg a kotrás:

- Balatongyörök kikötő Ny-i oldalán (1 jelű terület)
- Balatongyörök V. jelű zagyter előtti mederszakaszon (2 jelű terület)

Az 1. jelű területen a BAHART üzemeltetésében lévő „Góliát” kotró kezdte meg a kotrási munkát július 20-án. A „Góliát” kotró egy kifejezetten Balatonra adaptált szerkezet, melyet K+F program keretében a BAHART és a K+F Consulting Kft. konzorciuma fejlesztett. A kotró alapvető célja, hogy a balatoni strandokon végezzen iszapkotrást, majd a kikotort iszapot a szennyvíztechnológiában használt sűrítés elvén víztelenítse, így kizárólag szárazanyagot kell uszályon a zagyterbe szállítani. Az uszályban leszállított anyagot a zagyternél elevátorral ismét vízzel keverik, hogy csővezetéken keresztül a zagyterbe nyomható konzisztenciát érjen el. A kotró alkalmas volt arra, hogy a kotrási munkát megkezdjük, szerény, napi 40-80 m3 teljesítménnyel.

A „Góliát” kotró üzeme mellett a 2. jelű területre a Geotechnika '84 Kft. a Velencei-tóról a Balatonra szállította IMS kotróját, mely augusztus 8-án állt üzembe. Az IMS kotró kifejezetten nagytömegű kotrásokra épült holland kotró, teljesítménye napi 800 m3, ami egy nagyságrenddel nagyobb a „Góliát” teljesítményénél.

Időközben az 1. jelű munkaterületre a Béta-Q Kft. egy BKK típusú kotrót szállított, mely szintén nagyobb tömegű munkavégzésre alkalmas, a kotró augusztus 9-én kezdte meg a munkát, teljesítménye napi 350-400 m3.

Augusztus 9. és 11. között 3 kotró egyszerre dolgozott, azonban a BAHART augusztus 11-én a munkát befejezte, augusztus 15-én levonult a munkaterületről.

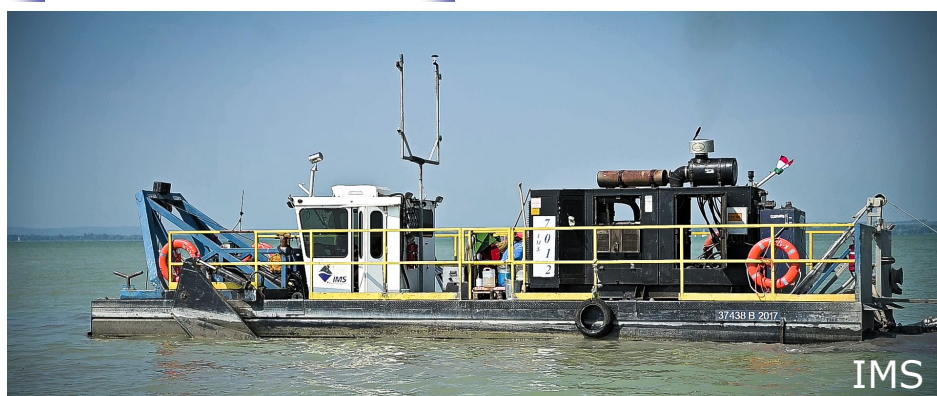

Góliát

Kotrók munkában

BKK

IMS

A teljes előírányzott kotrási munkamennyiség 132.000 m³, amit a 2 kotró nem tud elvégezni, így az OVF szerződést kötött a Centrum Technology Kft-vel, aki szeptember 9-én szállított a Balatonra egy szintén nagyteljesítményű holland kotrót. Így szeptember 30-ig várhatóan újra 3 kotróval egyidőben történik a kotrás.

A kotrási munka megkezdésével párhuzamosan, szintén a Víziterv Environ Kft. tervei alapján megkezdődött a zagytér kapacitásbővítése. A munka során az üzemeltetési engedéllyel rendelkező zagytér II/1 jelű részének Ny-i kazettájából termeltünk ki ~ 60.000 m³ szikkadt zagyt, amit a zagytér D-i oldalán lévő területen deponáltunk. Ehhez a zagytér D-i oldalán 3,5 ha területen a fákat levágtuk, megtörtént a terület egyengetése. A zagytér ürítésével együtt megtörtént a zagygátak erősítése, magasítása, illetve a zagytér mélyítése, így az eredetileg 60.000 m³ befogadó képességű zagykazetta kapacitása 80.000 m³-re növekedett.

Az így kialakított zagytér alkalmas az 1. jelű terület és a 2. jelű terület egy részéről kotort anyag befogadására.

Azonban a harmadik kotró érkezésével egyidejűleg újabb zagytérbővítés vált szükségessé, jelenleg ezen munkák zajlanak. A zagytér közvetlen Balaton parti részén alakítottunk ki egy 45.000 m³ anyag befogadására alkalmas zagytérre. Ehhez a zagygátak nyomvonalán eltávolítjuk a faanyagot úgy, hogy a Balaton felől egy védő erdősávot meghagyunk a meglévő zagygát D-i oldali rézsűjének és a depónia tetején lévő faanyag meghagyásával, csak az ezen kívül eső faanyagot távolítottunk el. Ezután megtörténik a zagygátak és terelőgát kialakítása a zagytérben deponált, illetve a Ny-i kazettából kitermelt anyag felhasználásával. A kiviteli munka várhatóan szeptember 20-ra készül el, így a kitermelt anyag a zagytérben biztonságosan elhelyezhetővé válik. A zagytéren a földmunkákat szintén a Geotechnika '84 Kft végezte/végzi el.

II/1 zagytér Ny-i kazetta ürítés, zagygát magasítás

Fotók: KDTVIZIG/BVK
OVF/Romet Róbert

AZ ÖNTÖZÉSI TÖRVÉNY ÉS VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

Írta: Szabó Krisztina

AZ ORSZÁGGYŰLÉS A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK MEGÓVÁSA, A MEZŐGAZDASÁG ALKALMAZKODÓKÉPESSÉGÉNEK ERŐSÍTÉSE, AZ ÖNTÖZÉSES GAZDÁLKODÁS ELTERJESZTÉSE, VALAMINT AZ ÖNTÖZÉSI KÖZÖSSÉGEK KIALAKÍTÁSA ÉRDEKÉBEN MEGALKOTTA A 2019. ÉVI CXIII. TÖRVÉNYT AZ ÖNTÖZÉSES GAZDÁLKODÁSRÓL, MELY 2020. JANUÁR 1-JÉN LÉPETT HATÁLYBA. EZT KÖVETŐEN 2020. JÚNIUS 29-ÉN JELENT MEG AZ ÖNTÖZÉSES GAZDÁLKODÁSRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSÁRÓL SZÓLÓ 302/2020. (VI. 29.) KORM. RENDELET.

A Kormány 2019-ben döntött a tíz évre szóló öntözésfejlesztési program indításáról, melynek keretein belül 2020 és 2030 között összesen 170 milliárd forinttal, évente 17 milliárd forinttal támogatja az öntözések fejlesztését mind a vízkínálati, mind a vízkeresleti (termelői) oldalon. A program lehetőséget nyújt a vízügyi ágazat részére is a támogatás igénybevételére, hiszen a fejlesztés egyik legfontosabb eleme a csatornák megfelelő vízzállító képességének biztosítása ott, ahol valós öntözési igények merülnek fel. Továbbra is célkitűzés az öntözött területek növelése, ugyanis hazánkban csupán 80-100 ezer hektárt öntöznek, míg az öntözhető területek nagysága ennek többszöröse, körülbelül 400 ezer ha.

A vízkeresleti (termelői) oldal támogatására, valamint az öntözéses gazdálkodás elősegítésére az agrárminisztérium egy intézkedéscsomagot készített, melynek révén például elhárulnak a hazai mozaikos birtokszerkezetből adódó, termelői öntözésfejlesztési beruházások megvalósítását és működtetését akadályozó tényezők, emellett új pénzügyi lehetőségek nyílnak meg az öntözéses gazdálkodást folytatók előtt.

A törvény és a végrehajtási rendelet célja a termelői oldal beruházásainak segítése szakmai, jogi és finanszírozási feltételek fejlesztésével és a jelenleg még fennálló akadályozó tényezők megszüntetésével.

Az új jogszabályok legfontosabb elemei

A jogi szabályozás egyik fontos új eleme a beruházások biztonsága érdekében, hogy a vízjogi engedéllyel rendelkező termelők öntözési szolgalmat alapíthatnak, azaz saját területük öntözése érdekében átvezethetik az öntözővizet más földeken, megfelelő kártalanítás mellett. A szolgalmat a vízügyi hatóság a vízjogi létesítési vagy üzemeltetési engedélyben alapítja és az ingatlannyilvántartásba bejegyezteti. A szolgalom a vízjogi engedélyest addig illeti meg, míg tevékenységét az engedély alapján folytatja. Az ingatlan tulajdonosát kártalanítás illeti meg, melynek mértékét a végrehajtási rendelet előírásai szerint határozza meg a vízügyi hatóság az öntözési szolgalom alapításakor. Az ingatlantulajdonos emellett jogosult az igénybevétel szerinti kártalanításra is, melyről szintén a végrehajtási rendelet rendelkezik.

A törvény és a ráépülő végrehajtási rendelet továbbá lehetőséget teremt ún. öntözési közösségek létrehozására, melynek célja az együttműködések ösztönzése. Az öntözési közösségek alapításának feltételeit az öntözési törvény, míg az öntözési közösség elismerésére vonatkozó eljárás részletes szabályait a végrehajtási rendelet tartalmazza.

Az öntözési közösségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter ismeri el, csak mezőgazdasági termelők (legalább 2 fő) alapíthatják. A termelők az elismerés iránti kérelmüket az öntözési igazgatási szervhez, a Nemzeti Földügyi Központhoz nyújthatják be. További feltétel, hogy az öntözési közösséget gazdasági társaság formájában kell megalapítani, és szántóföldi növények esetében legalább 100 hektár, zöldség-gyümölcsstermesztés esetében 10 hektár öntözését kell vállalni (üzemeltetni).

A megalakuló közösségek a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében fejlesztéseikhez és működésükhöz támogatást igényelhetnek, kérhetik, hogy a Nemzeti Földügyi Központ (NFK) elkészítse számukra a környezeti körzeti tervet, annak elkészültével pedig a közösségnek, illetve beruházónak már nem kell szakhatósági hozzájárulást kérnie az engedélyeztetési eljárás során.

Pályázati lehetőségek öntözésfejlesztésre

A hazai támogatás mellett az Európai Unió is biztosít forrást az öntözéssel kapcsolatos beruházásokra az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) keretében. A gazdálkodók 2016. óta pályázhatnak a Vidékfejlesztési Program „Mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése” (VP2.-4.1.4-16) című pályázatára, ahol maximálisan 1 milliárd forint vissza nem térítendő támogatást nyerhetnek el.

A pályázat célja a vízvisszatartás, a vízkészleteinkkel való fenntartható gazdálkodás, valamint a takarékos öntözési technológiák elterjesztésének támogatása, melyre összesen 49,5 milliárd forint áll rendelkezésre.

A támogatás elnyerésének feltétele az érintett térségre vonatkozó Vízyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT) megléte, és a beruházás szintjén már rendelkezésre álló vízfogyasztás-mérő rendszer rendelkezésre állása, vagy annak a beruházás keretében történő üzembe helyezése.

Annak érdekében, hogy az öntözött területek növelését célzó beruházások eredményesen megvalósíthatók legyenek, az Agrárminisztérium meghosszabbította a pályázatok beadásának határidejét, így a gazdálkodók több szakaszban, akár 2021. június 4-ig pályázhatnak. További információ a módosított pályázati felhívásról a www.szechenyi2020.hu oldalon található.

Öntözés a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén

Igazgatóságunk működési területén nyilvántartásunk alapján, az érvényes üzemeltetési engedélyeket figyelembe véve összesen megközelítőleg 12 000 ha területen történik jelenleg öntözéses gazdálkodás, az engedélyekben lekötött összes vízigény 10,3 millió m³. Ez magába foglalja a felszíni és felszín alatti vízből történő öntözéseket is, megbontva az adatok a következőképpen alakulnak:

- Felszíni vízből történő öntözés: 10 400 ha, 8,8 millió m³
- Felszín alatti vízből történő öntözés: 1 600 ha, 1,5 millió m³

Megvizsgáltuk a felszíni vízből történő öntözések valós képét, ami alapján a ténylegesen öntözött területek nagysága 6 200 ha, melyhez 5,6 millió m³ vízmennyiség kapcsolódik.

Az Igazgatóságunk vagyonkezelésében lévő öntözési célú rendszerek eredményes működtetéséhez biztosított keretösszegből 2019. évben megvalósult az Őrspusztai duzzasztó acélszerkezetének korrózióvédelme, valamint a Nádor-csatorna jp. 55+821 km, bp. 56+017 km és a bp. 80+229 km szelvényeiben lévő vízszolgáltató műtárgyak karbantartása.

A Séd-Sárvízi-malomcsatorna (SMACS) 71+600 – 71+720 km szelvények közötti szakaszának geodéziai felmérését 2018. évben végezte el Igazgatóságunk.

SMACS geodéziai felmérése (2018)

A geodéziai felmérés során kiderült, hogy 1 métert meghaladó iszap van a mederben (2018)

A felmérés alapján 2019. évben a SMACS 71+420 – 71+720 km szelvényei között rézsűcsúszás helyreállítása és meder biztosítása, valamint iszapoló kotrás történt.

2020. évben elkészült a Dinnyés–Kajtoricsatorna állapotörögzítő és jókarba helyezési terve, valamint az idei évben megtörténik a Gaja-patak 34+000 – 37+140 km szelvények közötti szakaszának mederrendezése.

A munkák pénzügyi fedezetét „a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztési javaslatairól” szóló 1426/2018. (IX.10.) Korm. határozat biztosítja a vízszolgáltatás feltételeinek javítása érdekében.

Az ösztönző jogszabályoknak és a pályázati lehetőségeknek köszönhetően a jövőben várhatóan emelkedni fog az öntözési beruházások száma, ezzel együtt pedig az öntözött területek nagysága a Közép-Dunántúlon.

A pályázók részéről szükséges a szemléletformálás, mivel a következő pályázati ciklusban benyújtott fejlesztési javaslatok, az elért eredmények és a kritériumokhoz való illeszkedés a komplexitás jegyét kell majd tükrözzék.

A következő Uniós programozási periódus központi szakpolitikai célkitűzései és a jelenleg is tervezés alatt álló jövőbeli magyar operatív programok is sok lehetőséget adhatnak az öntözésfejlesztések megvalósításában.

PROJEKTJEINK

METEOROLÓGIAI MINIRADAR
A VÍZÜGYES SZOLGÁLTATBAN*Írta: Horváth Angéla**Kravinszkaja Gabriella**Csurgai-Horváthné Kiss Henriett*

A SÉD-NÁDOR-GAJA VÍZRENDSZER REHABILITÁCIÓJA I. ÜTEM ELNEVEZÉSŰ PROJEKT KIVITELEZÉSI MUNKÁITAI A VÉGÉHEZ KÖZELEDNEK. A PROJEKT KERETÉBEN MEGVALÓSULÓ FEJLESZTÉSEK A MONITORING RENDSZER RÉSZÉKÉNT BESZERZETT KORSZERŰ METEOROLÓGIAI MINIRADAR RÉVÉN ERŐSÍTIK A FEHÉRVÁRCSURGÓI-TÁROZÓ TÖBBCÉLŰ HASZNOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEIT.

A tározó árvízvédelmi fejlesztésének szükségességét és időszerűségét a Magyarországon 2008-ban megjelent "Nemzeti éghajlat változási stratégia 2008-2025" indokolja, mely szerint Magyarországon az átlaghőmérséklet jelentős emelkedése mellett a következő évtizedekre az éves csapadék átlagos mennyiségének csökkenése és a csapadékeloszlás átrendeződése, továbbá a szélsőséges időjárási események gyakoriságának és intenzitásának növekedése várható.

Ennek egyik jele a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vízfolyásain a heves lefutású árhullámok – ún. villámárvizek – gyakoriságának növekedése, amelyet a 2010. május-júniusi időszak és a 2013. évi tavaszi ár- és belvízi helyzet is alátámaszt: a Fehérvárcsurgói-tározóban 2010. évben 659 cm (eddigi legnagyobb vízállás) vízszinttartás mellett mintegy 11,1 millió m³ víz betározására került sor, míg 2013 évben 459 cm vízállással 7,5 millió m³ vízmennyiséget tartott vissza a tározó, tehermentesítve ezzel Székesfehérvár város belterületi szakaszát is.

Az utóbbi évek szélsőséges, csapadékos időjárása miatt a tározó árvízcsúcs-csökkentő szerepe újfent előtérbe került.

A Fehérvárcsurgói-tározó mellett, hogy biztosítja a káros nagyvizek visszatartását, lehetőséget biztosít a többlet vízigények kiszolgálására is.

Az árvízvédelmi fejlesztés mellett a projektben kiemelt szerepet kapott a vízrendszer későbbi, megfelelő szintű üzemeltetéséhez egy korszerű előrejelző rendszer kiépítése is.

A szélsőségesebbé váló időjárás valós idejű hatásainak pontosabb nyomon követéséhez

csapadék és hőmérséklet-mérő, vízszintészlelő állomások fejlesztése, kiépítése, automatizálása történt meg a Gaja-patak vízgyűjtőjének tározóközeli tározó szakaszán. A csapadékeloszlás pontosítására - egy olaszországi székhelyű, időjárási és katonai radarrendszereket gyártó cégtől beszerzett - meteorológiai miniradar telepítésére is sor került 2020. év augusztusában.

A meteorológiai mini csapadékradar a tározó optimális üzemeltetését biztosító korszerű üzemirányítási rendszer fő elemeként lehetővé teszi a vízgyűjtő területen a csapadékjelenségek eloszlásának és intenzitásának azonnali érzékelését, a nagycsapadékok biztonságos idejű előrejelzését.

A beszerzett mini radar maximális hatósugara 108 km, azonban a kellően részletgazdag felbontás érdekében a Fehérvárcsurgói-tározón kihelyezett radar hatósugarát 36 km-re állítottuk. A radar műszaki egységét tartalmazó ún. „radardóm” mellett rendkívül fontos az irányító feladatokat ellátó és nagy mennyiségű nyers adatokat feldolgozó számítógépes szoftver, mely szintén a gyártó olasz cég szellemi terméke.

A nagy felbontású csapadékradarral lehetőség nyílik a célterületen kívül is az egész térségben egyre nagyobb problémát okozó, nagy intenzitású csapadékok azonnali helymeghatározására, melynek eredményeképpen a szükséges intézkedések hamarabb indulhatnak, így a vízkárok mértéke csökkenthető, még Székesfehérvár vonatkozásában is.

A meteorológiai miniradar telepítésére az eredeti elképzelések szerint tavasszal került volna sor, azonban az új típusú koronavírus járvány miatti korlátozó intézkedések következtében az eszköz csak augusztusban érkezett hazánkba az olaszországi gyártótól. A radar telepítésére több lehetséges helyszín is adódott, végül a hatósugár biztosítása érdekében a Fehérvárcsurgói-tározó leeresztő műtárgyán lett elhelyezve. A radar folyamatos üze me során keletkező adatok központi szerver felé történő továbbításának szoftveres és hardveres kiépítése még folyamatban van. A műszer által regisztrált időjárási adatok egy hidrológiai előrejelző és üzemirányító rendszerbe futnak majd be, így támogatva a jövőben a tározó optimális üzemeltetését. A budapesti és pogányvári radarok adatai mellett a fehérvárcsurgói mini radarral „megerősített” döntéstámogató rendszer most már jóval tisztább képet adhat a Gaja-patak vízgyűjtőjén zajló csapadékeloszlásokról.

A megvalósuló üzemirányító és előrejelző hidroinformatikai rendszer a tározó komplex hasznosításának lehetőségét erősíti az árvízcsúcs

csökkentő szerep és a térség mezőgazdasági vízhasznosítási igényének együttes figyelembe vételével. Mindez úgy érhető el, ha a tározó mindenkori vízszintje a valós idejű és a várható időjárási viszonyokhoz igazítható az elvart vízkészlet rendelkezésre állásának biztosítása mellett.

A Fehérvárcsurgói-tározó amellet t, hogy megfelelő üzemrenddel biztosítja a káros nagyvizek visszatartását – az árvízvédelmi fejlesztés révén lehetőséget teremt a térségben felmerülő gazdálkodói vízigények kiszolgálására is. Az árvízvédelmi fejlesztés eredményeként a tározó hasznosítható vízkészlete 3,1 millió m³-rel nő, így mérsékli a vizek többletéből, vagy hiányából származó kedvezőtlen hatásokat. A projekt az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott, mintegy 2,124 milliárd Forint vissza nem térítendő támogatásból valósul meg.

PROJEKTJEINK

HAMAROSAN MEGKEZDŐDHET AZ
„ÁTFOGÓ KÖRNYEZETI MEGFIGYELŐ ÉS
TÁJÉKOZTATÓ RENDSZER A BALATONON”
PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA

Írta: Halasi Réka

IGAZGATÓSÁGUNK AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁGGAL KONZORCIUMBAN VESZ RÉSZT AZ „ÁTFOGÓ KÖRNYEZETI TÁJÉKOZTATÓ ÉS MEGFIGYELŐ RENDSZER A BALATONON” CÍMŰ PROJEKT VÉGREHAJTÁSÁBAN. A PROJEKT KÖZELJÖVŐBEN VÁRHATÓ MEGVALÓSÍTÁSI SZAKASZBA TÖRTÉNŐ ÁTFORDULÁSÁVAL A KIVITELEZŐ VÁLLALKOZÓ MEGKEZDI A SZIGETÜZEMŰ ÁLLOMÁSOK TERVEZÉSÉT, KIVITELEZÉSÉT ÉS A PLATFORMOKON ELHELYEZÉSRE KERÜLŐ MŰSZEREK BESZERZÉSÉT.

A Balaton, mint ökológiai rendszer, és egyben gazdasági tényező megóvásának a kulcsa a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás feltételeinek megteremtése. Ezt szem előtt tartva szükséges a tó ökoszisztémájának védelme is. A tó sérülékenységeinek és alkalmazkodóképességének jobb megértéséhez szükséges egy korszerű, átfogó megfigyelő rendszer kiépítése. A megfigyelő rendszer feladata a globális és regionális változások folyamatos követése.

A Balatoni Monitoring Rendszer (EU LIFE projekt) 2003-2006 között került kialakításra. A rendszer jelentős szerepet játszott a tó környezeti állapotát leíró adatok gyűjtésében. A projekt része volt három cölöp kihelyezése a keszthelyi-, szigligeti- és siófoki-medencékbe, meteorológiai és vízminőségi mérőegységekkel.

Az „Átfogó környezeti megfigyelő és tájékoztató rendszer a Balatonon” projekt keretében megvalósuló döntéstámogató monitoring rendszer a LIFE projekt irányvonalán halad tovább, ezáltal folytatva a Balaton tóközepi vízmennyiségi- és minőségi, valamint meteorológiai észlelések több mint egy évtizedes hagyományát. A döntéshozó szakemberek a komplex információk rendelkezésre

állításával megalapozottabb tervek tudnak készíteni, döntéseket tudnak hozni.

Az átfogó döntéstámogató rendszer a sokrétű adatgyűjtés integrálásával információ előállítására törekszik a korábbi adatgyűjtéssel szemben. A projektcélok minél hatékonyabb megvalósítása érdekében a kedvezményezett Konzorcium mellett a rendszer megalkotásában, fenntartásában partnerként külső szervezetek is részt vesznek, úgy, mint az Országos Meteorológiai Szolgálat és az ÖK Balatoni Limnológiai Kutatóintézet. Ennek értelmében a klímaváltozás regionális hatásait észlelni képes meteorológiai műszerek beszerzése mellett az ökológiai kutatások támogatására is sor kerül a projekt keretein belül. A projekt leglátványosabb eredményeként a Balaton négy eltérő fizikai- kémiai- és ökológiai- paraméterekkel rendelkező medencéjében (siófoki, balatonszemesi, szigligeti, keszthelyi medencék) szigetüzemű hidrometeorológiai és vízminőségi kutatóállomások létrehozása valósul meg. A mérőplatformokra a tó vízjárását rögzítő műszerek mellett vízminőségi szenzorok és légköri kiülepedés mérők kerülnek kihelyezésre, melyeket igazgatóságunk fog üzemeltetni.

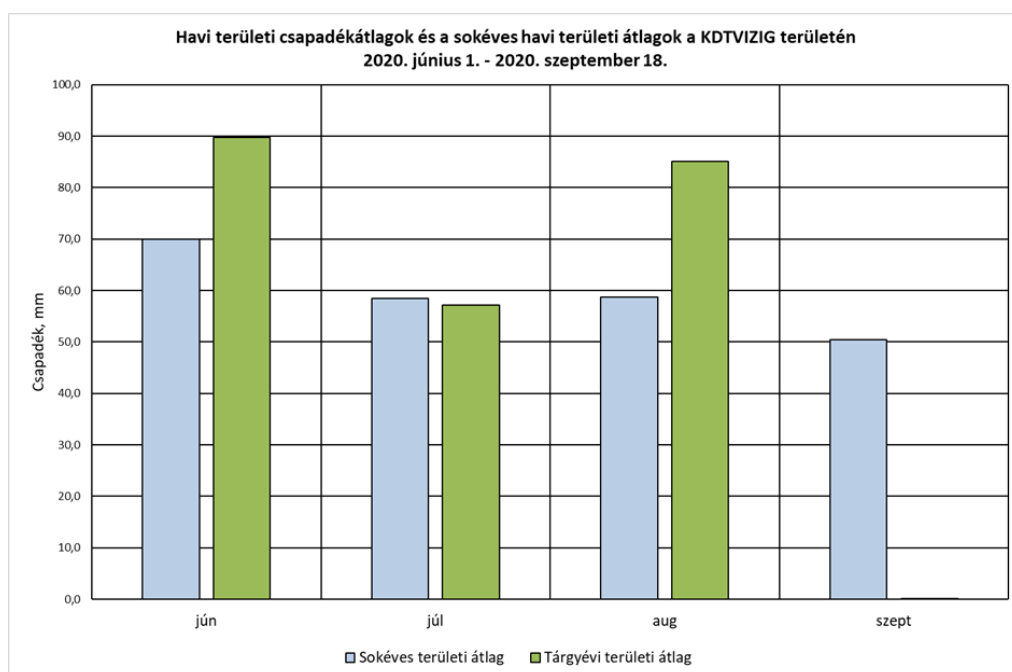
Fotó: Dr. Pomogyi Pirooska

HIDROMETEOROLÓGIA HELYZETKÉP

ESŐS, BÁR MELEG NYÁR

Írta: Simonics László

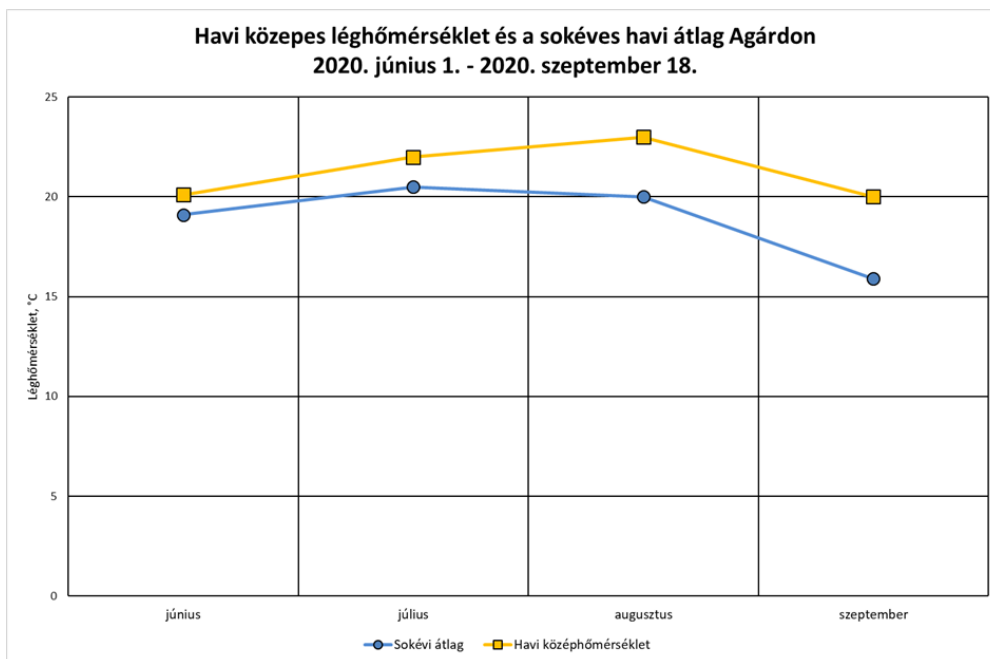
A Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén a 2020. június 1. és 2020. szeptember 18. közötti időszakban, területi átlagban 232 mm csapadék hullott, ami közel megegyezik a sokéves területi átlaggal. Az összes nyári hónap csapadékosabb volt a megszokottnál: a havi csapadékösszeg júniusban és augusztusban meghaladta a sokéves értéket (128% és 145%), júliusban mindössze 2%-kal maradt el attól. A lapzártáig beérkezett adatok alapján a legszárazabb hónap a szeptember volt. Szeptember 1. és 18. között területünk gyakorlatilag csapadékmentes volt.

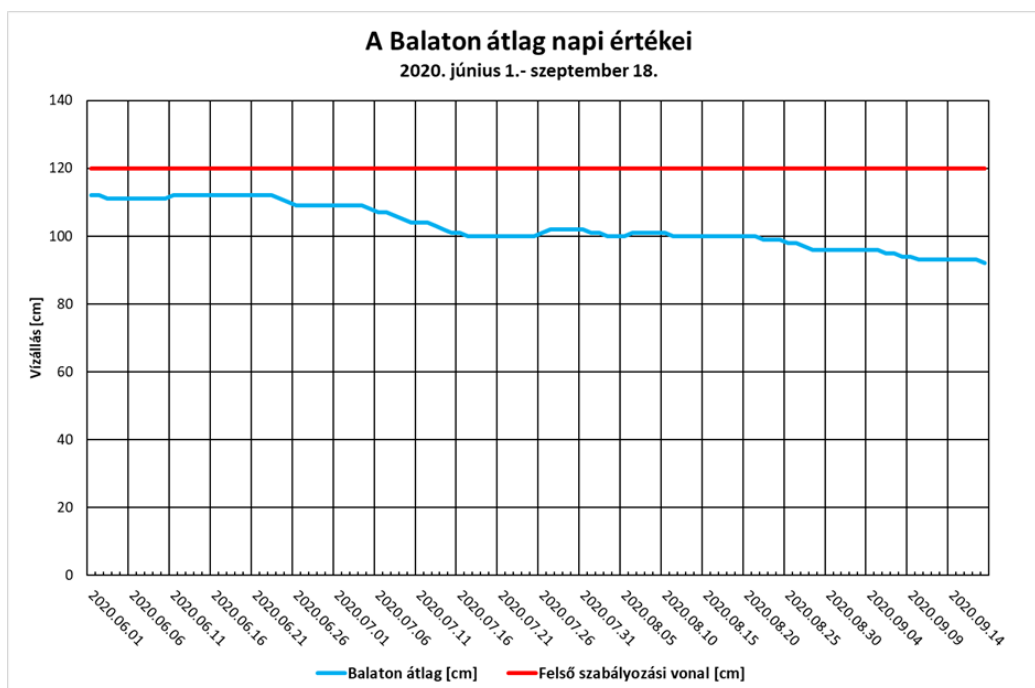
A legnagyobb havi csapadékösszeget – 176,5 mm-t – Balatonakaliban észleltük, 2020 augusztusában. A nyári hónapokban valamennyi gyorsjelentő és távjelző állomásunkon előfordult 20 mm napi összeget meghaladó nagycsapadék. A legnagyobb napi csapadékösszeget szintén Balatonakaliban észleltük: itt 2020. augusztus 4-én 113 mm csapadék hullott.

Minden nyári hónap melegebb volt a sokéves átlagnál. Érdekesség, hogy hónapról hónapra jobban meghaladta a havi középhőmérséklet a sokéves havi értékeket: júniusban még csak 1 °C-kal, augusztusban már 3,0 °C-kal. Szeptemberben a tendencia egyelőre hasonló a nyári hónapokhoz: a megszokottnál jóval melegebb, nyári napokban van részünk. Ha a hosszútávú előrejelzéseknek megfelelően alakul az időjárás, várhatóan a szeptemberi középhőmérséklet is meghaladja majd a sokéves átlagot. A vizsgált időszakban 28 db 30 °C feletti napi maximum hőmérsékletű hőségnap volt – ebből 3 db szeptemberben.

A Balaton vízjárását a stagnálás és lassú csökkenés kettőssége jellemezte, ami igazodik az idei nyár időjárási körülményeihez. A sokszor csak lokális nagycsapadékok nem tudták kellőképpen ellensúlyozni a gyakori meleg, száraz napok fokozott párolgását, így a tó vízszintje szeptember 18-ig 92 cm-re csökkent, és teljes nyári időszakban a felső szabályozási vonal alatt maradt. A jelenlegi vízállás már 28 cm-rel elmarad a felső szabályozási vonal aktuális értékétől!

A Dunán 2020. június 1. és 2020. szeptember 18. között fokozati vízszintet elérő árhullám nem alakult ki. A vízállások a teljes időszakban meghaladták az LKV értékeket.

„Örülök, hogy ide vetett a jó sorsom”

Az idei Víz Világnapja másként alakult, mint sok éven keresztül megszokhattuk. A járványügyi veszélyhelyzet kihirdetése okán a számunkra fontos és kedves eseményeket törölni kényszerültünk. Ez azonban nem befolyásolta azt a gyakorlatot, hogy e jeles nap apropóján a vízügyi szolgálatban kiemelkedően teljesítő munkatársak elismerésben részesüljenek. Büszkén jelenthettük be, hogy idén a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízvédelmi és Vízgazdálkodási Osztályának kiemelt műszaki referense, Erdős Attiláné Györgyi érdemelte ki az Év Vízügyi Dolgozója kitüntetését, mely az egyik legrangosabb miniszteri elismerés. Ennek apropóján válaszolt kérdéseinkre.

Hogyan választottad ezt a pályát, volt-e motivációd, vagy a véletlen hozta így, illetve mi módon kerültél a vízügy kötelékébe?

Teljes mértékben a véletlenen múlt. Utolsó egyetemi éveimben a Borsodi Szénbányákkal volt szerződés. Persze szerencse, hogy mégsem oda mentem dolgozni, hiszen a végzésem utáni években már elkezdődtek a bányabezárások, vagyis nem lett volna hosszútávú a munkakapcsolatunk. Végzés, férjhez menés után úgy döntöttünk, hogy Székesfehérváron telepedünk le.

Az akkori Vízgazdálkodási Osztály vezetője, Kumánovics György még a végzésem előtt néhány évvel a környéken lakó hidrogeológus hallgatók között toborzott a Miskolci Egyetemen, többek között a későbbi férjemet is kérdezte, aki már máshová szerződött le. Amikor aktuálissá vált számomra a munkahely keresés, a férjem volt az, aki beajánlott maga helyett a Vízgazdálkodási Osztályra. Én ugyan geofizikusként végeztem, nem hidrogeológusként, de a műszaki földtudományi szakon ugyanazokat a tantárgyakat hallgattuk/tanultuk geológusok, hidrogeológusok, geofizikusok, csak a sajátját mindenki nagyobb mélységben, részletességgel.

Milyen területeket jártál be pályád során? Mi a jelenlegi feladatod?

Manapság már kuriózumnak számítok a tekintetben, hogy az első munkahelyemen és ugyanazon az osztályon dolgozom immár 33 éve. Ráadásul szinte végig a felszín alatti vizekkel, készletgazdálkodással foglalkozó csoportban tevékenykedtem, bár volt néhány év, amikor vízkészletjárulékkal (VKJ) kapcsolatos ügyeket intéztem. Ez a gyes-en töltött időszak után, 1993-tól következett, akkortájt vált általánossá a vízhasználók között a VKJ fizetés, akkor készült a VKJ számító / nyilvántartó program (tesztelgettük, finomítottuk), akkor dolgoztuk ki a VIZIG adóhatósági

NÉVJEGY

Erdős Attiláné Györgyi a Nehézipari Műszaki Egyetemen geofizikusként végzett 1987-ben. Ugyanezen év augusztusától dolgozik a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon. A Vízgazdálkodási Osztály Felszín Alatti Csoportjánál ügyintézőként kezdett, majd csoportvezetői kinevezést kapott. 2003-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Mérnökto-vábbképző Intézeténél tett építési műszaki ellenőr szakvizsgát vízügyi építési szakterületen. Kimagasló munkát folytatott a távlati vízbázisok feltáró munkáiban és az Európai Unió Víz Keret-irányelv felszín alatti programjának területi kidolgozásában. Az Igazgatóság vezetése munkáját többször elismerte: tanácsosi címet kapott és Igazgatósági Elismerésben is részesült, honorálva ezzel szakmai felkészültségét, rátermettségét, precizitását, felelősségét, a kollégákhoz való példaértékű hozzáállását és hivatástudatát.

szerepéből adódó eljárás módokat (a VIZIG akkor még hatóság volt). Új dolognak számított az Igazgatóság feladatai között. Sokat egyeztettünk társ

VIZIG-ek ügyintézőivel és jellemzően sokat foglalkoztunk ügyfelekkel – ezt a részét nagyon élveztem. Az akkori igazgatónk, Szabó Mátyás elveit követve próbáltunk ügyfélbarát hivatallá válni. Ez a hozzáállás azóta is végigkíséri a munkámat. Most a VIZEK keretrendszerrel küszködünk, válllvetve az ügyfelek és az ügyintézők. A bevezetés időszakában (idén tavasszal) ez szinte napi 8 órás telefonos ügyfélszolgálatot jelentett.

Visszatérve a kérdésre: a munkám nem különül el a csoportban dolgozó munkatársaimétól. A vízkészlet-gazdálkodási csoportban próbálunk gazdálkodni a felszíni, felszín alatti vizeinkkel, oly módon, hogy az idők folyamán egyre pontosodó becsléssel/számítással/modellezéssel meghatározzuk a vízkészletek mennyiségét, naprakész nyilvántartást vezetünk a működési területünkre eső engedélyezett vízhasználatokról és elvileg a kettő különbségéből adódna a rendelkezésre álló, még kiosztható vízmennyiség. De persze a dolog nem ilyen egyszerű. Egyrészt a természetes vízkészletek mennyisége még a felszíni vizek esetében sem határozható meg pontosan, nincs ehhez elegendően sűrű észlelőhálózatunk és mérési kapacitásunk. A felszín alatti készletek meghatározása pedig a legprofesszionálisabb modellező szoftverekkel is csak durva becslést eredményez, hiszen a modell alapjául szolgáló földtani felépítést, a közetparamétereket, egyéb befolyásoló tényezőket nem ismerjük olyan részletességgel, pontról-pontra, hogy pontos eredményt kaphassunk. Persze ha ismernénk, akkor nem lenne olyan számítógépkapacitás, amin a modell lefutna.

És ott van a másik oldal, a vízhasználatok kérdése. Az engedélyezettekről van információnk, az engedély nélküliekről fogalmunk sincs. Amíg egy engedély nélküli tó látszik

a légifotón, és egy vízfolyásból történő illegális vízkivételre jó esetben fény derülhet, ha a mederőr arra jár, az illegális kutaknak se szeri, se száma és ezek utólagos engedélyeztetése olyan nagy feladat, amibe eddig beletört a bicskánk (az országé), kormányzati, ágazati szinten tologatjuk magunk előtt a problémát. Egyszóval a sikeres vízkészlet-gazdálkodáshoz az egyenlet bevételi és kiadási oldala is meglehetősen homályos.

Jelenleg mást nem tudunk tenni, mint minden rendelkezésünkre álló adatot begyűjtünk, a lehető legtöbb szempont szerint, minden adatszolgáltatási igényt kielégítő módon rendszerezünk, mindezt már közel 20 éve térinformatikai eszközökkel támogatva.

Természetesen a vizekkel való gazdálkodás a mennyiség mellett a vizek minőségi állapotának megőrzését, javítását is jelenti. A kettő sok esetben nem is választható el egymástól: egy engedély nélküli kút nem csak kontrollálatlan vízkivételt, hanem sok esetben a szakszerűtlen kivitelezéséből adódóan a felszín alatti vizek minőségének veszélyeztetését is jelenti.

A vizek vagyonkezelőiként részt veszünk a hatósági eljárásokban, illetve hatósági, tervezői, tetszőleges ügyféli megkeresés estén a felszíni-felszín alatti vizeket érintő ügyekben szakvéleményt adunk.

Az itt töltött éveim számosságából adódóan a kezdetektől részt vettem, részt veszek a távlati vízbázisok kijelölésével-gondozásával kapcsolatos feladatokban, a sérülékeny vízbázisok biztonságba helyezésre indított országos célprogramban, illetve a program befejezése óta a vízbázisvédelemmel összefüggő engedélyezési eljárásokban és immáron harmadik ciklusban a vízgyűjtő-gazdálkodás tervezésben.

Összességében azonban - habár pályafutásom alatt az Igazgatóságot többször átszervezték, sőt 2003-ig még mi voltunk a vízügyi hatóság, néhányszor az osztály neve is megváltozott - a feladataim alapjaikban, tartalmukban nem sokat változtak, csak a forma és a keret igazodott az éppen aktuális elvárásokhoz.

Hogy érzed, mit adott neked a vízügy?

Én igazán elmondhatom, hogy nekem ez a második otthonom. Sokat köszönhetek a kollégáimnak, főnökeimnek, mind emberileg, mind szakmailag támogattak, segítettek, ha szükség volt rá, de elég teret hagytak az egyéni munkavégzéshez, saját munkamódszer kialakításához.

Remélhetőleg most már végleg itt ragadtam. Talán nem ez a munka a szakmánk csúcsa, de én megtaláltam a számításomat, számomra épp elég kihívással szolgáltak az elmúlt évek, sőt, gyakran sokkal több egyhangú, rutin munkával telő napot kívánnék magamnak.

A kollégáimmal jó a kapcsolatom, nagyon kedvelem őket. Most különösen jó közösségben, baráti légkörben dolgozunk, munkán kívül is több közös programot szervezünk.

Eljutottam odáig, hogy már én vagyok a tapasztalt, vén róka az osztályon, akinek minden kérdésre tudnia kellene a választ, akihez a fiatalok fordulhatnak. Szerencsére jól felkészült, hozzáértő kollégákkal vettem körül magam, akikkel a legtöbb problémát, a legzűrösebb ügyeket is sikerül megoldani.

Visszagondolva - bár ez még nem a nyugdíjba menés és a számvetés időszaka - örülök, hogy ide vetett a jó sorsom.

Mit jelent számodra az „Év Vízügyi Dolgozója” elismerés?

Őszintén? Soha nem éreztem, hogy valami kiemelkedőt alkotnék, vagy meghatározó szerepem lenne az Igazgatóság, vagy akár az osztály életében, így nagyon meglepődtem, amikor megtudtam, hogy az Igazgatóságunk engem jelölt az elismerésre, de rendkívül megtisztelőnek éreztem.

Tudvalevő, hogy manapság kihívás a fiatalok körében megtalálni az utánpótlást. Hosszú pályafutással a hátad mögött mit „üzensz” a következő generációnak, miért érdemes ezt a hivatást választani?

A víz természeti erőforrás, minőségi és mennyiségi védelméről kötelességünk gondoskodni. Ez a gondoskodás, a vízkészletgazdálkodás, a vízvédelem az elkövetkezendő években egyre nagyobb szerepet kell, hogy játsszon az életünkben, részben a klímaváltozással összefüggésben egyre szélsőségesebbé váló, egyre gyakoribb aszályokkal járó időjárás miatt. Részben pedig - ha a szűkebb szakterületemet tekintem - annak okán, hogy az ország ivóvíztermelésének zömét adó felszín alatti vízbázisaink jelentős része sérülékeny földtani környezetben van, azaz a felszínről a csapadékvíz közvetítésével - védelmet biztosító vízzáró/vízrekesztő réteg hiányában - lejuthatnak emberi tevékenységből származó szennyezőanyagok a vízadókba. Ha ezt a helyzetet súlyosbítjuk azzal, hogy szabadjára engedjük az ellenőrizhetetlen, gyakran szakszerűtlenül kivitelezett vízkivételeket, az a szennyezés jelentős kockázatával jár. Sajnos ezt sokan még nem érzékelik, de hacsak a jövőben le nem szokunk a víz fogyasztásáról, nagyon sok feladat adódik még ezen a területen.

ÚJ MUNKATÁRSAINK

Árvayné Fábián Zita	Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály	beszerzési ügyintéző
Kertiné Keszeg Barbara	Projekt Osztály	projekt referens
Lengyelné Orosz Gabriella Gerda	Balatoni Vízügyi Kirendeltség	adminisztrátor
Nagy-Patkós Zita	Igazgatási és Jogi Osztály	igazgatási referens
Néveri-Bernát Tamara	Közgazdasági Osztály	projekt ügyintéző (pénzügyi terület)
Tardi János	Balatoni Vízügyi Kirendeltség	létesítményüzemeltető 1
Vörös András Sándor	Balatoni Vízügyi Kirendeltség	területi műszaki referens

MUNKATÁRSOK ÚJ MUNKAKÖRBE

Bereczky Gyula a Veszprém Megyei Szakaszmerőnökség munkatársa területi felügyelőként folytatja pályafutását.

Faludiné Kocsis Anikó a Veszprém Megyei Szakaszmerőnökség munkatársa humánpolitikai referensként folytatja pályafutását.

Kaufler Eszter a Fejér Megyei Szakaszmerőnökség munkatársa humánpolitikai ügyintézőként folytatja pályafutását.

Valicsek Szilvia a Közgazdasági Osztályon pénzügyi ügyintézőként folytatja pályafutását.

Vida Viktor a Veszprém Megyei Szakaszmerőnökség munkatársa területi műszaki referensként folytatja pályafutását.

Dr. Eredicsné Sverteczi Mónika aktívvá válását követően az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályon erdészeti ügyintézőként folytatja pályafutását.

NYUGDÍJBA VONULT MUNKATÁRSAINK

Ádám József	Fejér Megyei Szakaszmerőnökség	csatornaőr 1
Balogh Zoltán Sándor	Balatoni Vízügyi Kirendeltség	gépkezelő 1
Hadnagy Éva	Közgazdasági Osztály	pénzügyi ügyintéző
Szukics Vilmos	Veszprém Megyei Szakaszmerőnökség	mederőr 1

FŐIGAZGATÓI ELISMERÉS

Láng István főigazgató úr főigazgatói oklevelet adományozott augusztus 20-ai állami ünnepünk alkalmából munkatársunknak, **Felker Zoltánnak**, a Tolna Megyei Szakaszmerőnökség Lankóci őrtelep gátőrének, akinek ezzel a vízügyi ágazatban eltöltött 24 évben végzett színvonalas, alapos és megbízható munkavégzését honorálták.

Az elismeréshez gratulálunk!

Új belépőinknek, kinevezetteinknek és elismerésben részesült munkatársunknak gratulálunk, munkájukhoz sok sikert, nyugdíjba vonult kollégáinknak pedig tartalmas, egészségben eltöltött nyugdíjas éveket kívánunk!

Összeállította: Langbein Zita, Sütő Dóra,

AZ ELMÚLT IDŐSZAK OKTATÁSAI

Írta: Verpuláczy Andrea

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (KDTVIZIG) az idei évben 19 fő középiskolás diák és 2 fő felsőoktatási hallgató részére biztosított nyári szakmai gyakorlatra lehetőséget. A járványügyi helyzetre tekintettel a tavaszi időszakban még nehéz volt megítélni, hogy a nyári gyakorlat megvalósítható lesz-e, az Igazgatóság vezetősége azonban szem előtt tartotta a diákok szakmai tapasztalatszerzésének fontosságát és az utánpótlás-nevelést. A diákok június, július és augusztus hónapokban töltötték a KDTVIZIG-nél a gyakorlati idejüket. Ezúton is köszönöm az érintett osztályok és szakaszmérnökségek közreműködését.

Az Igazgatóság közalkalmazott dolgozói az elmúlt időszakban főként e-learning képzések teljesítésével szerezték meg a számukra előírt tanulmányi pontokat. Ezek a képzések április 1-től június 30-ig voltak elérhetők az alap-, közép- és felsőfokú dolgozók, valamint a vezetők részére. Voltak olyan kollégák, akik a tavaszi időszakban nem tudták teljesíteni az általuk választott e-learning képzést, részükre az őszi időszakban ismét lehetőség nyílik erre. A tavaszi időszakban tervezett jelenléti képzések helyett is volt lehetőség e-learning képzést választani, figyelembe véve a kialakult járványügyi helyzetet is. Ezek a képzések szeptember 1. és október 31. között elérhetők.

Az őszi tervezett vezetői továbbképzések jelenléti formában sajnos nem valósíthatók meg, ezek helyett szintén e-learning képzéseket biztosított a vezetők részére a Nemzeti Közszerológati Egyetem (NKE). Ezek a képzések

október 1. és november 30. között teljesíthetők. Ezeken felül a vízügyi ágazat vezetői részére kötelezően előírt vezetői továbbképzéseket is biztosított az NKE, amelyek szeptember 1. és október 31. között elérhetők.

A tavaszra tervezett központi jelenléti képzések egy része szeptember hónapban már megvalósult.

A belső továbbképzéseink megvalósítását szeptember, október és november hónapokra tervezzük. A képzések időpontjának meghatározásakor figyelembe vettük a dolgozók és az oktatók szakmai feladatait, valamint az őszi felülvizsgálat időpontjait is. A belső továbbképzések alap- és középfokú végzettségű dolgozóink részére elérhetők.

Szeptember 28-án a KDTVIZIG központjában az Irodai kommunikáció tréning jellegű képzést rendezzük meg. A tréning oktatója az OVF Oktatási Osztályának dolgozója, Bárd Edit oktatási képzési referens lesz.

Október és november hónapra az alábbi képzések megrendezését tervezzük: Konfliktuskezelés alapjai tréning; Gát- és csatornaőr képzés a KDTVIZIG működési területén; Domb- és síkvidéki vízrendezés, fenntartás alapjai; Vízrajzi ismeretek. Ezen képzések oktatói az OVF, valamint a KDTVIZIG munkatársai lesznek.

ELKÉSZÜLT A BALATON SOKÉVES VÍZHÁZTARTÁSI VÁLTOZÁSAIRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÓ KISFÜZET

Vízrajzi Osztályunk a tavaszi home office során végzett termékeny munkájának köszönhetően, sok év után idén nyáron ismét kezünkbe vehettük a Balaton vízkészlet-gazdálkodásáról szóló aktualizált prospektust. A 12 oldalas kiadvány, mely „A Balaton vízháztartásának szélsőségei a közelmúltban” címet viseli, átfogó képet ad a tó vízgazdálkodási történelméről, vízháztartásának természetéről.

A tájékoztató füzet hiánypótló elemzéseket is tartalmaz az elmúlt 20 év alatt történt klimatikus és hidrológiai változásokról. Továbbá magyarázatot ad az elmúlt két évtized balatoni vízkészlet-gazdálkodási döntéseinek okaira.

A kiadvány készítéséhez a Vízrajzi Osztály munkatársainak saját fotóit használta fel. A kiadványt önerőből az osztály angol nyelven is elkészítette.

*„A Balaton ábránd és költészet, történelem és hagyomány,
édes-bús mesék gyűjteménye, különös magyar emberek ősi fészke,...”*

(Eötvös Károly 1842 –1916)

**A Balaton vízháztartásának
szélsőségei a
közelmúltban
2020**

VTT

VÍZÜGYI TUDOMÁNYOS ÜLÉS A BALATONRÓL

2020. augusztus 25-én Székesfehérvárott, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság előadótermében került sor a Vízügyi Tudományos Tanács Vízminőségvédelmi Munkabizottságának ülésére, melynek ezúttal a Balaton adta a tematikáját.

Az ülést dr. Váradi József elnök vezette, előadóként vett részt Láng István főigazgató, dr.

Bíró Tibor, a NKE Víz tudományi Karának dékánja, Istvánovics Vera, a MTA-BME Vízgazdálkodási Kutatócsoportjának tagja, Kravinszkaja Gabriella, a KDTVIZIG Vízrajzi Osztályának vezetője, valamint a Viziterv-Environ képviselői.

Az ülésen szó volt a Balaton monitoring rendszerével kapcsolatos tervekről, a Balaton Kutatói Hálózat létrehozásával kapcsolatos teendőkről, a júliustól folyó kotrási munkák monitorozásának eddigi eredményeiről, a Balaton üledékének viselkedéséről, belső foszfor terheléséről, valamint a Kis-Balaton kotrásával összefüggő tervekről.

Foto: Kóbor István